

دخواه استند، دخدا نیست

ملاحظاتی

در

مزهای

القصد و اجتماع

گرفتیم؟

محمدخان: چقدر وام گرفتیم؟ هازیاد وام تکریم. فقط از باشکوه جهانی ۳۰۰ میلیون دلار اعتبار گرفتیم...

اگر بند و امثال بند دخواهی نباشم می آمیم و قشمان را صرف این کنیم که یک مصاحبه مطابق را از سرتا به خوانیم تا یک همچنین تناقض بی اهمیت را پراهن عنوان کنیم؟

ما دخواه استند و در این شک است. اگر شک دارید لازم است شکتان را بر طرف کنم. اینجانب و سایر دخواهی‌ها وطنی گمان می‌کردیم بانک مرکزی نهادی است نایاب وزارت امور اقتصادی و دارائی و رئیس کل آن مرتضوی وزیر دارائی است. اما این مصاحبه ثابت کرد که ما خلیل دخواه است. ملاحظه بفرمانی:

ابرار: اگر اجازه بفرمانیم، بحث را عوض کنیم پیردادزیم به همان مسأله «ارز» که بسیار مورد علاقه خوانندگان ماست. میزان بدهی‌های ایران را نفرمودید چقدر است. اما آقای عادلی گفتند ۱۸ میلیارد دلار

نوشته: محمد حیدری

جیف و صد جیف که شادر و دخدا از عرصه ادب و فرهنگ این کشور رخت بر بسته و به سرای باقی شافت، چرا که اگر در دوران ما می‌بود به جای یک دخواه میلیون‌ها دخواه سر و کار داشت و لذا آدمی که با یک دخواه شاهکاری چون مجموعه «چرن و پرنده» را خلق کند، پر واضح است با در اختیار داشتن میلیون‌ها دخواه قادر به خلق چه شاهکاری است؟

شک نیست اگر مرحوم دعده زنده می‌بود و می‌توانست از میلیون‌ها دخواه معاصر الهام بگیرد مجموعه «چرن و پرنده» خلق می‌کرد که در مقایسه با مجموعه «چرن و پرنده قلبی حکم مثنوی مرحوم محمدصادق تهرانیان مدیر بسیار اسبق روزنامه خراسان (چاپ مشهد) را در برابر مثنوی مولانا پیدا می‌کرد.

این مرحوم محمدصادق تهرانیان مثل خلیل از مرحومان دیگر که مدیر روزنامه بوده و هستند از شرکت مخابرات مشهد چند خط تلفن دریافت کرده بود و انتظار داشت چند خط تلفن دیگر هم دریافت کند، مخابرات‌چی‌ها که آن همه خط تلفن را برای یک روزنامه محلی غیر ضروری می‌دانستند در دخواستهای مکرر مرحوم را رد کردند و کار را به جانی رساندند که دیگر خشم ایشان به جوش آمد و تصمیم گرفت مخابرات‌چی‌ها را گوشمالی بدهد و بهترین شیوه گوشمال دادن حضرات را سرو و دن مجوبه‌ای به سبک و در وزن مثنوی تشخیص داد و لذا چله نشست و سر در جیب نظر فرو برد و سرانجام یک مثنوی سرو دک مطلع شد این بود: از تیلفون نی شکایت می‌کند وز جدایی‌ها حکایت می‌کند.....

ملاحظه می‌فرمایند چه تفاوتی است بین این مثنوی با آن مثنوی؟ همین تفاوت در مقایس و سیعتری مصدق پیدا می‌کرد بین چرن و پرنده که دخدا در روزگاری خلق کرد که عده دخواه‌ها بود، با چرن و پرنده که اگر زنده بود و میلیون‌ها دخواه بنده را می‌دید و از آنها الهام می‌گرفت، خلق می‌کرد.

در این که من دخواه استند و میلیون‌ها نفر دیگر هم دخواه استند هیچ تردید نداشته باشید. اگر تردید دارید لطف فرمایند و مصاحبه جریده جلیله ابرار مورخه ۷۳/۴/۱۲ را با وزیر امور اقتصادی و دارائی بخوانید. چون ممکن است توانید روزنامه را پیدا کنید فرازهایی از آن را نقل می‌کنم.

آقای محمدخان.... اگر تراز بازرگانی خارجی ما ۳۶ میلیارد دلار منفی بود در سالهای ۷۰ و ۷۱ سال گذشته ۵/۵ میلیارد دلار شد

ابرار: این کاهاش ۳۶ به ۷/۵ از عدم امکانات دولت بود. یا جامعه طلب کرده بود؟

مححمدخان: خیر، در برنامه اول، مباری اجرای برنامه استقراض کردیم، از خارج قرض کردیم و ریختیم داخل مملکت.....

این فرمایشات در ستون اول صفحه ۴ روزنامه چاپ شده است. در ستون هفتم همان صفحه آمده است:

ابرار: باز مردم از میزان دریافت وام‌های خارجی خبر ندارند. در برنامه اول چقدر وام

ابرار: باز مردم از میزان دریافت وام‌های خارجی خبر ندارند. در برنامه اول چقدر وام گرفتیم؟

محمدخان: چقدر وام گرفتیم! ما وام نگرفتیم. فقط از باشکوه جهانی ۳۰۰ میلیون دلار اعتماد داریم. ما در حال حاضر، ظرفیت اعتمادی در صندوق بین المللی بول داریم که از آن استفاده هم نمی‌کنیم. بخش‌های دولتی و خصوصی مان، یک سری کالا از کشورهای دیگر آورده‌اند، که به دلیل کاهش

فرزیبک می‌شود. اگر تراز بازرگانی خارجی ما ۲۶ میلیارد دلار منفی بود، در سالهای ۷۰ و ۷۱ سال گذشته ۷/۵ میلیارد دلار شد.

ابرار: این کاهاش ۲۶ به ۷/۵ از عدم امکانات دولت بود، یا جامعه طلب کرده بود؟

محمدخان: خیر، در برنامه اول، مباری اجرای برنامه استقراض کردیم، از خارج قرض داخل مملکت، چون در شرایط بعد از جنگ، می‌باشیم رشد تولید ناخالص ملی مان را سرعت می‌دادیم. رشد ۱۰ یا ۱۱

محمدخان: آقای عادلی مسئول حرفهای خودش است، من هم مسئول حرفهای خودم

ابرار: یعنی شما حرفهای آقای عادلی را تایید نمی‌کنید؟

محمدخان: من حرفهای آقای عادلی را تایید نمی‌کنم. من که نمی‌دانم ایشان کی و چه گفته.

ابرار: فرض بفرمایند، ایشان گفتند: ۱۸ میلیارد دلار

محمدخان: چه گفتد؟

ابرار: گفتند ۱۸ میلیارد دلار مقدار بدهی ایران است.

محمدخان: آمار دست آهاست. من عدد ندارم. من آمار زیر میلیارد دارم.

←

برکت ماهانه‌ای که از بانک می‌گیرم کمتر و کمتر می‌شود. این او اخراج کار به جانی رسید که برای گذران زندگی مجبور ششم از برادر و خواهرم کمک بگیرم.

رقم توی این فکر که چرا برکت پول من از این رفته؟ خیلی فکر کردم و دست آخر به این نتیجه رسیدم که زمین اجدادی من آب رفته!

ملامت کنان گفت: خاله جان، زمین که آب نمی‌رود!

گفت: چرانمی رود؟ تا وقتی آن زمین وجود داشت بولی عاید من می‌کرد که با آن زندگی آبرومندانه‌ای داشتم. حالا ندارم، حالا محتاج خواهر و برادر شده‌ام. پس لابد زمین آب رفته، کوچک شده، محصول کمتری می‌دهد!

گفتمن: خاله جان، ولی حالا که زمین نداری... فروخته‌ای و پولش را در بانک گذاشته‌ای.

گفت: چه فرق می‌کند؟ شما امروز یا طلا داری یا زمین داری و یا یک چیز دیگری... امروز آن را فروشی، معادل آن پول داری، فردا همان پول را می‌دهی همان جنس رامی خری، اگر در این خرید و فروش فایده‌ای نباید ضرر نمی‌کنی که کمرت بشکند. مثلاً همین خانه‌ای را که تویش می‌شینیم مثال می‌آورم... اگر فردا صبح صاحبخانه آن را بفروشد، پس فردا می‌تواند مشاهده را بخورد. این وسط فقط ممکن است چهل - پنج هزار تومانی بابت مالیات دولت از جیش برود. اما من اگر پول را از بانک بگیرم می‌توانم همان زمینی را که از پدر به ارث برد بودم بخرم؟ حساب کردم با این پول حالا یک پنج آن زمین را هم نمی‌توانم بخرم. پس می‌بینی که زمین آب رفته!

● ● ●

چه استدلالی؟! چه منطقی؟!

حاله عوام است. من هم سواد درست و حسابی ندارم اما می‌دانم استدلال خاله جان درست و علمی نیست. با وجود این نمی‌توانم به او ثابت کنم که اشتباه می‌کند و زمین آب نمی‌رود. این کار من نیست... کار امثال شخصی به نام آقای دکتر محمد حسین عادلی است که در صفحه اقتصادی روزنامه همشهری مقالات اقتصادی خیلی خوب زیبا و دلفریبی می‌نویسد.

نمی‌دانم آقای دکتر محمد حسین عادلی خواهش مرا قبول می‌کند و مقاله‌ای می‌نویسد تا ثابت شود خاله جان اشتباه می‌کند! خصوصاً که امثال خاله جان این روزها دارند زیاد و زیادتر می‌شوند و این خطر وجود دارد که این ها فقط به فرضیه «آب رفته» زمین بسته نگذشند و فردا حتی مدعی شوند زمین گرد هم نیست!

از «پراید» تا «وداد»

پدر اقتصاد بسوزد که پدر همه را سوزانده است، آن هم چنان سوزاندنی که فریاد سردبیر نشریه نوآوران، نشریه داخلی سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران را نیز درآورده است:

این نشریه صرفاً به درج مقالات و خبرهای علمی می‌پردازد. به عنوان نمونه در شماره ۷۶-۷۷ آن مطالعی به این شرح چاپ شده است.

● مکانیزمهای درخواست تکنولوژی خارجی برای صنایع کاتانا

● اختصار موتور روتوری جدید

● رها سازی مواد نفتی به دریا یک فاجعه زیست محیطی

● معروفی کتابهای بین‌المللی جدید در زمینه تکنولوژی

● سیستم کنترل و هدایت قطارهای سنگین (لکتروول)

و.....

موضوع سرمهقاله چنین نشریه علمی و زیستی چه باید باشد؟ به قسمت‌هایی از آن توجه فرمائید:

.... همان طور که ملاحظه شد پراید وارد ایران شد و نوشه‌ها و تبلیغات و وعده‌های روی کاغذ که همیشه خوب و جاذب بنظر می‌رسید قیمتها را چنان واتمود می‌کرد که در آینده نزدیک هر فرد از شهر متوسط جامعه می‌تواند صاحب یک پراید شود اما، میان ماه من تا ماه گردون تقاضا از زمین تا آسمان است. نه تها پراید در خانواده طبقه متوسط مشاهده شده بلکه شاهد افزایش روز افزون قیمت مشاهینهای موجود در کشور بودیم و فقط آنرا پشت ویتنیهای فروشگاههای اتومبیل به قول معروف ساتنی مانتال دیدیم و با قیمت

ظاهرآ مصاحبه گر ابرار که حدس می‌زده ممکن است در دخو بودن ما ابراز تردید شود، ایشان هم به نویه خود یک اظهار نظر اقتصادی صدرصد علمی می‌کند تا هرگونه شک و شبههای در مورد وجود میلیون‌ها دخو زایل شود. ما دخواه در عالم دخوی خود گمان می‌کردیم وقتی کمیته تنظیم ارز اعلام می‌کند بانکها برای واردات، دلار را پنج تومان زیر قیمت بازار آزاد به مقاضیان واگذار می‌کنند اگذار می‌مفوہش این است که واردات از این پس نه با دلار رسمی ۱۷۵ تومانی، بلکه با دلار ۲۶۵ یا ۲۷۰ تومانی ممکن خواهد بود. برای آنکه اثبات شود ما دخو هستیم این دیالوگ بین مصاحبه شونده و مصاحبه کننده انجام می‌شود:

محمدخان ..... من از شما یک سوال دارم، سال گذشته که نوخ ارز ۲ برابر شد، آیا کاهش ارزش ریال هم ۲ برابر شد؟

ابرار: ابداً، به نظر من نوخ ارز، نوخ کاذبی است. اصلاً دلار، به همان ۱۷۵ تومان که شما هم تعیین کردید نمی‌ازد؟

برهان و حجت از این دقیق تر، اقتصادی تر، علمی تر و مسئله‌انه تر؟ آن هم از طرف یک روزنامه‌نگار؟!

فقط دخوهایی مثل بنده هستند که خلاف چنین واقعیاتی را به چشم می‌بینند. دخو راه رکار کنی دخواست. و البته دخو بودن کنم امتیازی نیست؟ یک دخو می‌تواند الهام بخش ادبی چون علامه دهدخا باشد. ولی افسوس که ما دخوهای معاصر در عهد دهدخا نبودیم، و درین که در دوران ما دهدخانی نیست که کتاب چرند و پرنزدی بنویسد که موجب رونق مجلد بازار ادب ایران، بخصوص طنزی زبان فارسی شود.

حاله نصرت و فرضیه آب رفته زمین

نصرت خانم بیوه زن پا به من گذاشته‌ای است که اصرار دارد زمین هم مثل پارچه‌های نامرغوب آب می‌رود و کوچک می‌شود. همسایه ماست و چون فرزندی ندارد و برا فرزندان من نقش یک خاله را ایفا می‌کند، ناگزیر به حرف‌ها و اظهار نظرهایش با صبر و حوصله گوش می‌کنم.

وقتی چندبار، و در چند مناسب مختلف نظرهایش را در مورد «آب رفته» زمین تکرار کرد چهار این تردید شدم که نکند تهانی و ازروا و بجهد از نشدنی که به مطلعه شدن او منجر شده اختلالی در مشاعرش پیدید آورده است. برای آن که تکلیف را با این تردید روش نکنم، روزی پرسیدم: خاله جان منتظر از این که زمین آب می‌رود چیست؟

گفت: تکه زمینی داشتم که از خدا یا مزر بدرمان به ما ارث رسیده بود. تا وقتی

برادر بزرگم سر حال بود و می‌توانست به کشت و زرع این زمین برسد، حصه‌ای که از فروش محصول سالیانه به من می‌رسید آنقدر بود که کفاف یک زندگی راحت و آبرومندانه را بدهد. یک روز بزرادر بزرگم گفت که دیگر قادر نیست زمین را اداره کند و از من خواهتم خواست که تصمیمی بگیریم و ما تصمیم گرفتیم زمین را بفروشیم.

زمین را فروختیم، برادر و خواهر سهمشان را برداشتند و سهم مرا هم دادند. مدتی فکر کردم با این پول چه کنم و آن را در چه راهی به کار اندازم که می‌بینم اسرای پیری تأمین کنم. آن روزها روزنامه می‌نوشتند و رادیو - تلویزیون هم وعده می‌دادند که هر کس در بانکها حساب پس انداز باز کند بانکها پولش را برای آبادانی مملکت به کار می‌اندازند و صاحب پول، هم صواب کرده و هم از بابت این سرمایه گذاری سود قابل توجهی عایدش می‌شود.

یک روز رفتم یک بانک و گفتمن من فلان مبلغ پول دارم، اگر آن را به حساب بگذارم ماهی چقدر عایدم می‌شود؟ کارمندان بانک حساب کردند و گفتند ماهی سی هزار تومان...
پول خوبی بود. هم اجاره خانه مرا تأمین می‌کرد و هم می‌توانست زندگی آبرومندانه‌ای داشته باشم. به همین جهت بولم را به حساب سپرده ثابت پنج ساله گذاشتم و از همان ماه، ماهی سی هزار تومان دریافت کردم. خیلی خوب بود... هر شب وقتی تلویزیون رانگاه می‌کرد و در لالای آگهی های دیدم که پس انداز من و امثال من صرف ساختن کارخانه، رونق کشاورزی، تهیه مخارج عروسی جوانها و این قبیل کارها می‌شود احساس رضایت می‌کردم. اما هر ماه که می‌گذشت متوجه می‌شد خیر و

بسیار گرانتر از قیمت اصلی...»

از کارگری و کارمندی سوال می‌شد که دلت می‌خواهد یک پراید داشته باشی؟

بوزخندی می‌زد و می‌گفت «مارا چه به پراید،

دلایلی می‌گفت من سه اتومبیل پراید خریده‌ام که یک تونن توشن سود داره، گفتم

چه کسی اینها را می‌خرد؟ گفت تکوان نباش!»

● ● ●

من حدس می‌زنم وجود این سرمهاله در نشریه‌ای علمی - تخصصی که به واقع چون وصله ناجوری توی ذوق می‌زنند، ناشی از این باشد که:

عده‌ای تحصیلکرده، متخصص و استاد دانشگاه که توانسته‌اند شنیدگار پس انداز کنند با شنیدن این وعده که «در آینده نزدیک هر خانواده با درآمد متوسط می‌تواند

صاحب یک پراید شود» ذوق زده شده‌اند و کفش و کلاه کردند که با فروش اتومبیل عهد بوق خود و گذاشتن وجه آن روی پس اندازشان یک پراید بخزند، اما وقتی پراید وارد بازار ایران شده، و «فضل و اتفاعات» لازم را از سرگذرانده و آماده عرضه شده

حضرات دریافت‌کنند که: «بله! این یکی هم بعله!»

سرمهاله مورد بحث که در واقع می‌توان آن را فرباد اعتراف پژوهشگران علمی و

صنعتی تلقی کرد در اردیبهشت نوشته شده است. نمی‌دانم اگر نویسنده، خبر پیش فروش «پراید» را در روزنامه‌های ۱۲ خرداد می‌خواند، چه می‌نوشت؟ این خبر حکایت داشت که:

سرمهاله اقتصادی: پیش فروش سواری «سبا و نسیم» (پراید) از دیروز در

نمایندگی‌های شرکت ساییا آغاز شد و تا چند روز آینده ادامه دارد... پیش فروش این خودروهای نوچرهای جدیدی آغاز شده که به این شرح است: سواری نسیم پنج در ساده ۲

میلیون و ۱۸۰ هزار تومان - سواری نسیم ۵ در فول ۲ میلیون و ۶۰ هزار تومان - سواری سبا چهار در ساده ۲ میلیون و ۳۸۰ هزار تومان - سواری سبا ۳ در فول ۲ میلیون و ۲۵۰ هزار تومان. براساس اطلاعات موجود مدت تحويل این خودروها بین ۶ تا ۸ ماه با توجه به میزان تقاضا در بازار است. □

البته واضح است آنان که می‌توانند حدود ۲/۵ میلیون تومان پول پیش پردازند و

بعد از ۶ تا ۸ ماه اتومبیل پراید تحويل بگیرند، چه کسانی هستند؟ قدر مسلم این که یک کارمند، یک استاد، یک نویسنده یا محظی که با روزی ۱۴ ساعت کار ماهی حد اکثر

۶۰ هزار درآمد دارد و باید بابت شهریه مدرسه دولتی بجهاش ۲۵ هزار تومان پردازد و بارگرانی و تور تعطیل ناپذیر را هم به دوش بکشد جزو گروه سلف‌خرهای

پراید نیست. سلف‌خرهای پراید هم مثل سایر سلف‌خرهای هستند. سلف‌خرها عموماً مشخصاتی دارند که همه کمایش از آن آگاهیم.

● ● ●

تکرار همیشه ملات آور است. زیباترین اثر هنری، تکان دهنده‌ترین شاهکار ادبی و حتی مهیج ترین فیلم‌های حاده‌ای هم بعد از چند بار خواندن و تماشا کردن جذبیت خود را از دست می‌دهند و ملات آور می‌شوند.

این قاعده در مورد ترفندهای فروش اتومبیل به از ما بهتران نیز صادق است. از زمان ماجراجوی شرکت وداد که مدیرعاملش به یازده سال جبس «تعلیقی»، محکوم شد و

حتی پیش از آن - همین سناپیو در مورد فروش خودروها تکرار می‌شود. همین شرکت ساییا را در نظر بگیرید... از ماجراجوی شرکت وداد، نیسان پاترول‌ها و رنوها به بعد، همیشه این سناپیو را تکرار کرده است. حتی در مورد رنو ۲۱ هم همین سناپیو تکرار شد.

در این میانه ما چه گناهی کردایم که باید شرح ماجراجاهای تکراری را در جراید بخوانیم؟! دوستان، عزیزان، سروزان، برادران آخر ابتکاری، ابداعی، ذوقی و هنری...

راهی جدید بیاید که تا یکی دو سال بعد که داستان پراید و نسیم و سبا هم به آخر رسید، پایانش مشابه ماجراجوی شرکت وداد، نیسان پاترول‌ها و رنو ۲۱ ها نباشد. ماه عنوان

تماشاچی حق داریم درخواست کنیم از خواندن ماجراجاهای تکراری معاف باشیم.

همین که تلویزیون فیلم‌های تکراری را به نافضان میندد، بس نیست!

در این میانه ما چه گناهی کردایم که باید شرح ماجراجاهای تکراری را در جراید

بخوانیم؟! دوستان، عزیزان، سروزان، برادران آخر ابتکاری، ابداعی، ذوقی و هنری...

راهی جدید بیاید که تا یکی دو سال بعد که داستان پراید و نسیم و سبا هم به آخر رسید، پایانش مشابه ماجراجوی شرکت وداد، نیسان پاترول‌ها و رنو ۲۱ ها نباشد. ماه عنوان

تماشاچی حق داریم درخواست کنیم از خواندن ماجراجاهای تکراری معاف باشیم.

همین که تلویزیون فیلم‌های تکراری را به نافضان میندد، بس نیست!

تحقيق.م.ق.ش. یک. چهار

داشتم روزنامه را ورق می‌زدم. چشم افتاد به یک آگهی احضار دادرا با این

اخذ ویزا:
باکو - مسکو
اوکراین

هتل ویزا:
دوبی - یونان
هر هفته

توده‌ای بهاری و قابساتی

آزادی استقلال

تورهای خارجی:

فرانسه - ایتالیا - یونان - هند - چین - مالزی - سنگاپور - قبرس
(هتل، آپارتمان)

(استانبول) ترکیه در زمان بروگزاری مسابقات جهانی
کشتی

تور اسپایسا (مادرید)

تلفنی رزرو آزادی استقلال:

۸۸۰۷۹۹۷، ۸۸۰۹۰۴۸-۹، ۸۸۰۸۸۶۵

فaks: ۸۸۰۷۹۹۴۹

تلفنی رزرو آزادی ایران توریست: ۶۲۲۰۰۸-۶۲۳۰۵۰